

УДК 338.45

**ШЕРСТЮК РОМАН,***кандидат економічних наук, докторант**кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва**Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя*

## **ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНОЇ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ**

У статті дано характеристику сучасного стану розвитку інформаційного та інвестиційного забезпечення промислового підприємства. Запропоновано шляхи покращення показників соціально-економічного розвитку підприємств за рахунок згаданих чинників шляхом ефективного використання багатокомпонентної моделі. Розроблено організаційний механізм її використання в умовах промислового підприємства.

*Ключові слова:* інформація; інвестиція; промислове підприємство; багатокомпонентна модель; організаційний механізм.

**Постановка проблеми.** Як відомо, впровадження інновацій у промислове виробництво пов'язане з використанням великого обсягу інформації, її повнота і якість суттєво впливають на можливість досягнення мети, яка полягає в активізації розвитку інформаційного та інвестиційного забезпечення промислового підприємства.

Недостатнє висвітлення згаданих проблемних питань через обмеженість інформації на передінвестиційному стані може викликати в інвесторів сумніви щодо доцільності виділення коштів. Крім того, це може призвести до помилкових прогнозів, необґрунтованих висновків тощо. Тому важливо знати, які дані потрібні і де їх можна знайти.

Активізація інформаційних процесів дозволить подолати конфліктні та постконфліктні наслідки та явища на промислових підприємствах та створити передумови для ефективного функціонування організаційного механізму багатокомпонентної моделі. Власне ці та інші обставини обумовлюють своєчасність та актуальність проблем розвитку інформаційного та інвестиційного забезпечення промислового підприємства, як складових багатокомпонентної моделі організаційного механізму.

**Аналіз досліджень та публікацій з проблеми.** Проблемам впровадження та розвитку нових методів та інструментів управління інформаційним та інвестиційним забезпеченням промислового підприємства та виробничо-господарською діяльністю промислових підприємств, а також опанування суб'єктами господарювання противитратного механізму діяльності, присвячені дослідження провідних вчених України: О.І. Амоші, Б.М. Андрушківа, О.М. Анісімової, М.Г. Белопольського, З.Ф. Бринзя., О.Б. Бойка, О.М. Галушко, І.С. Грозний, О.С. Поважного, М.Г. Чумаченка, В.В. Стадник, Л.М. Саломатіної, В.Н. Амітана, А.М. Турило, Ю.Б. Кравчука, О.Е. Кузьміна, Є.В. Крикавський, О.В. Панухник, В.М. Порохні, І.Б. Фецишин, О.В. Хаджинова, та ін. Ряд зарубіжних та вітчизняних вчених підкреслює значущість та необхідність використання суб'єктами господарювання логістики як системи зниження витрат: А.Д. Чандлер,

Дж. Доналд Бауерсокс, Дж. Дейвід Клосс, Дж. Шанк, В. Говараджан, В.Л. Пілюшенко, П.Т. Бубенко, та ін. [1-13].

**Постановка завдання.** У статті передбачено дослідити стан, тенденції розвитку інформаційного та інвестиційного забезпечення промислового підприємства. Запропонувати шляхи покращення показників соціально-економічного розвитку за рахунок цих важливих чинників, для формування багатокомпонентної моделі та ефективного її функціонування в промисловому підприємстві в умовах конфліктного та постконфліктного періодів. Пропонується сформувати відповідний організаційно-економічний механізм її реалізації.

**Виклад основного матеріалу.** Для пошуку необхідної інформації з вирішення означеної проблеми використовують енциклопедичні словники, статистичні збірники, реферативні журнали, моніторинги. Обробляють необхідні дані за допомогою сучасних засобів автоматизованої обробки інформації. В тому числі консалтингові фірми, які спеціалізуються на зборі й акумулюванні інформації щодо стану та перспектив розвитку ринку. Використання такої інформації дає змогу підвищити рівень обґрунтованості управлінських рішень, які стосуються оцінювання ринку, маркетингової діяльності та конкурентів. Характер та джерела інформації, а також підрозділи, що відповідають за її підготовку, наведено у табл. 1.

В організації дослідження необхідно згадати, що ринковій економіці властиві такі поняття, як валові й чисті інвестиції. Реальні чисті інвестиції - це вкладення за рахунок фонду накопичення національного доходу. Їх ще називають "інвестиції розширення". Поряд з інвестиціями з фонду відшкодування спожитого основного капіталу (інвестиції відновлення), вони утворюють валові реальні інвестиції.

Джерелом чистих інвестицій є новостворена вартість, тобто частина чистого доходу, що зберігається. Мобілізуються чисті інвестиції як за рахунок підприємницького доходу (самофінансування), так і за рахунок кредиту, тобто залучених засобів ринку позикового капіталу.

**Таблиця 1. - Інформаційне забезпечення інноваційного проекту**

<b>Сфера пошуку інформації</b>	<b>Джерела інформації</b>	<b>Підрозділи, що відповідають за підготовку інформації</b>
Характеристика об'єкта інвестування	Статут підприємства, установчий договір	Юридичний відділ
Ресурсно-інноваційне оцінювання галузі	Щорічні зведення (довідники) техніко-економічних показників підприємств галузі (підгалузі); статистичні довідники, підготовані органами статистики	Планово-економічний відділ
Характеристика продукції	Паспорт виробу	Відділ головного технолога
Аналіз ринку	Дані досліджень ринку, у тому числі інформація, одержана під час проведення анкетування	Відділ маркетингу
Аналіз конкурентів	Щорічні зведення (довідники) техніко-економічних показників підприємств тих галузей (підгалузей), до яких входять конкуренти; статистичні довідники, підготовлені органами статистики; газети, журнали (галузеві)	Планово-економічний відділ, відділ маркетингу
Логістично-маркетингова сфера	Дані маркетингових досліджень	Відділ маркетингу
План і структура виробництва	Схеми виробничих потоків; баланси виробничих потужностей; відомості про технологічне устаткування; укладені договори про постачання матеріально-технічних ресурсів; кошторис витрат на виробництво	Відділи головного технолога, матеріально-технічного постачання, технічного контролю, планово-економічний відділ, бухгалтерія
Організаційний план і управління	Організаційна схема управління підприємством; план щодо праці й заробітної платні; план розподілу кадрів; листи обліку кадрів	Відділ праці та заробітної платні; відділ кадрів
Юридичні питання	Статут підприємства; установчий договір	Юридичний відділ
Оцінювання ризиків	Документи, в яких зафіксовані втрати (звіти, пояснювальні записки, доповідні записки, акти, протоколи нарад тощо)	Підрозділи підприємства, що стосуються управління певним видом ризику
Фінансовий план і стратегія фінансування інноваційного проекту	Розрахунок обсягу грошових потоків, баланс підприємства, кошторис витрат на виробництво, розрахунок собівартості, розрахунок прибутку та його розподілу	Бухгалтерія, фінансовий планово-економічний відділи

Джерелом інвестицій відновлення є амортизаційні відрахування. У країнах із розвинутою ринковою економікою спостерігається абсолютне зростання фонду відшкодування і частки в ньому інвестицій відновлення, їхня питома вага у валових інвестиціях коливається від 40 до 60%. Цього вимагає розвиток науково-технічного прогресу, необхідність прискореного відновлення устаткування (активної частини основних фондів), що досягається за рахунок прискореної амортизації. Наприклад, повне відновлення парку машин і устаткування в Японії здійснюється кожні 5 років. Відповідно й норми амортизації в них приблизно втричі вищі, ніж в Україні.

У розвинутих країнах частка приватних реальних інвестицій коливається від 60 до 80%. Державні реальні інвестиції, що здійснюються як безпосередньо, так і за рахунок падання кредитів, відіграють регулюючу роль в економіці і направляються насамперед у галузі інфраструктури (енергетику, транспорт і зв'язок, науку, освіту, екологію й охорону здоров'я).

Для економічного аналізу реальних інвестицій у світовій практиці використовують кілька інформативних показників серед яких:

- вартісне вираження вкладеного капіталу під яким пропонується розуміти обсяг реальних інвестицій;
- відношення обсягу інвестицій до валового національного продукту - це норма інвестицій (норма накопичення);

нального продукту - це норма інвестицій (норма накопичення);

- відношення валових інвестицій до приросту ВВП за той самий період характеризує ефективність накопичення і називається приростним коефіцієнтом капіталоємності.

Норма валових інвестицій у розвинутих країнах коливається від 20 до 40%. Розвиток ринкових відносин, конкуренція стимулюють прискорення науково-технічного прогресу, вимагають збільшення вкладень в інтелектуальний потенціал суспільства. Результати наукових досліджень стають активним елементом виробництва, входять до складу реальних інвестицій [8].

До об'єктів інноваційних інвестицій пропонується віднести:

- створювані, реконструйовані і модернізовані основні виробничі та невиробничі фонди всіх галузей економіки;
- інтелектуальні цінності;
- майнові права користування землею, природними ресурсами й іншими об'єктами власності [12].

Для економічного аналізу ефективності реальних інвестицій пропонується застосовувати їх класифікацію за різними ознаками: формами власності, джерелами фінансування, галузями й підгалузями економіки, тех-

нологічним складом витрат, формами відтворення, території тощо.

У цьому випадку ідеологія побудови єдиного інформаційного середовища відбувається за окремим сценарієм. Необхідно враховувати, що глобалізація економіки, яка супроводжує ці процеси, розширення зовнішньоторговельного обороту, реалізація потужного транзитного потенціалу вимагають нових підходів до розвитку транспорту, нових вискоєфективних технологій надання транспортних послуг тощо. До першочергових завдань логістики слід віднести оптимізацію взаємодії різних видів транспорту, скорочення часу простою техніки, скорочення логістичних витрат, підвищення якості логістичних послуг. Джерелом інформації, яка потрібна для прийняття оперативних управлінських рішень про матеріальні потоки та виробничо-господарську діяльність, є велика кількість даних, які пов'язані з суб'єктами транспортної логістики - великою кількістю експортерів та імпортерів, експедиторів, перевізників, вантажних агентів, митних і логістичних посередників, банків, страхових компаній. Організація інформаційного обміну між переліченими суб'єктами та державними структурами, контролюючими органами і навіть координація їхньої особистої взаємодії є непростим завданням. Невчасне і непрогнозоване отримання достовірної та повної інформації від учасників господарської діяльності призводить до зниження якості транспортно-логістичних послуг, дублювання забезпечувальних функцій, збільшення обсягу паперової документації і термінів прийняття управлінських рішень.

Здійснити переміщення необхідної кількості товару у певний пункт за оптимальними маршрутами, у встановлені терміни й з найменшими витратами допоможе оперативна оцінка інформації та прийняття її основі превентивних управлінських рішень. Ефективне інформаційне забезпечення логістичних процесів дозволяє істотно знизити рівень загальних витрат і досягти нової якості транспортних послуг. Найважливішим чинником, що впливає на досягнення цього, є взаємодія інформаційних систем усіх суб'єктів логістичного ланцюжка господарського процесу, формування масиву інтегральної інформації про стан вантажу (товару) всіх етапах його обробки і перевезення. Створення інноваційних компонентів автоматизованої системи управління транспортним комплексом спрямоване на забезпечення зазначеної взаємодії.

Зроблені з метою формування Єдиного інформаційно-технологічного простору спроби інтеграції баз даних, технологій та інформаційних систем учасників транспортно-логістичних процесів не завжди виявляються успішними через відсутність нормативно-правових основ роботи учасників регіональної транспортної логістики і, як наслідок, відсутність скоординованого, ефективно працюючого механізму управління транспортно-логістичними ресурсами. У найрозвиненіших країнах діяльність організаторів транспортно-логістичних процесів, логістичних провайдерів, експедиторських компаній суворо регламентується і забезпечується механізмами ліцензування роботи та сертифікації транспортно-експедиторських послуг.

Організаційно-технологічні рішення (договори, регламенти взаємодії, технологічні процедури тощо) приймають, відштовхуючись саме від цієї нормативно-правової бази.

Практичне комплексне розв'язання цього завдання вимагає великої і тривалої роботи у рамках реалізації задач транспортної політики, пов'язаних потребою ство-

рення єдиних корпоративних правил, які спираються на існуюче вітчизняне й міжнародне законодавство, на науково-методичні розробки дослідників у сфері управління ланцюгами поставок.

В Україні інвестиційна структура за формами власності ще остаточно не сформувалася. Співвідношення державних, приватних інвестицій та інвестицій колективних підприємств змінюється внаслідок процесів приватизації, нормативно-законодавчої бази тощо.

Внутрішнє фінансування (самофінансування) - капіталовкладення власних коштів залежить від здатності підприємства забезпечити прибутковість господарської діяльності. Це сума чистого доходу фінансового року і амортизаційних відрахувань та відрахувань у резерв за мінусом переоцінки амортизації і резервів. Такий вид фінансування має багато переваг, а саме:

- простота застосування, бо він не вимагає жодних додаткових документів і не обмежений у часі;
- доступність, оскільки контролюється лише керівником підприємства;
- необтяжливий, бо не вимагає жодних фінансових витрат;
- збільшення заборгованості, бо завдяки йому можна отримати додаткову позику в банку, адже її надає банк за класичним принципом: 1 грн. позики за 1 грн. власного капіталу [13].

Однак, як показали наші дослідження, самофінансування спричиняє зниження мобільності капіталу, залишаючи прибуток у тому секторі, де його отримано.

Підприємства мають три основні засоби збільшення довгострокових фондів у разі, коли їм недостатньо внутрішніх ресурсів за рахунок зовнішніх джерел фінансування: використання власного квазі-капіталу, середньострокової та довгострокової заборгованості. У структурі реальних інвестицій за джерелами фінансування простежуються тенденції до збільшення частки позикових і залучених коштів та зменшення частки власних коштів інвесторів.

Реальні інвестиції характеризуються галузевою структурою, зміни в якій визначають ефективність накопичення. У галузевій структурі останніми роками спостерігається тенденція до збільшення обсягів вкладень у виробництво коксу і продуктів нафтопереробки (22,9%), хімічної та нафтохімічної промисловості (15,1%), машинобудування (15,0%), що засвідчує обґрунтованість застосування багатокомпонентної моделі організаційного механізму забезпечення стабільного функціонування промислового підприємства.

### Висновки

Проведене дослідження дозволило підтвердити необхідність розробки економічних механізмів інформаційного та інвестиційного забезпечення діяльності промислових підприємств, шляхом використання багатокомпонентної моделі, що обумовлено потребою швидкого переходу до розвинутих економічних відносин європейського типу. Вирішення цієї задачі потребує не лише глибокого аналізу економіки підприємства, а й ефективної організації управління його витратами, виявлення основних закономірностей формування профілів його діяльності. Сучасний стан економіки України, як невід'ємної складової світової економіки має особливості, які впливають на обсяги, напрямки, джерела фінансування та ефективність нових профілів діяльності підприємства.

Ці та інші обставини обумовлюють необхідність поглибленого теоретичного вивчення та обґрунтованого

практичного узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду, розробки методів його адаптації до сучасних економічних умов, обґрунтування напрямків і практичних заходів оптимізації управління витратами з метою значного підвищення ефективності використання виробничо-господарського потенціалу.

Аналіз економічного стану інформаційного та інвестиційного забезпечення промислового підприємства України показав, що на сучасному етапі для підвищення ефективності функціонування промислового підприємства необхідна розробка і впровадження таких заходів: інноваційних, ресурсних та логістично-маркетингових компонент забезпечення погодженого розвитку виробничих галузей; методів і програм реструктуризації підприємств, спрямованих на підвищення ефективності використання виробничо-господарського потенціалу та його подальшого розвитку; розробки механізму пошуку фінансових ресурсів, методів їх акумуляції і наукового розподілення на розвиток основних складових виробничо-господарського потенціалу і, в першу чергу, пріоритетних та економічно перспективних галузей і підприємств; організаційного механізму активізації підприємств виробничої галузі.

Таким чином, у статті охарактеризовано інформаційне та інвестиційне забезпечення промислового підприємства. Доведено можливість формування ефективної багатокomпонентної моделі за допомогою цих чинників. Запропоновано шляхи покращення розвитку згаданих чинників для ефективного функціонування багатокomпонентної моделі організаційного механізму промислового підприємства.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Амоша А. И. Пути снижения затрат в организации логистической деятельности субъектов хозяйствования региона / А. И. Амоша // Маркетинг і логістика в управлінні суб'єктами господарювання : зб. наук. праць ДонДУУ, т.V, вип.42, серія "Економіка". - Донецьк : ДонДУУ, 2004. - С. 5-13.
2. Андрушків Б. М. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства : [навч.-метод. посіб. для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "Магістр"] / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта, Л. М. Мельник. - Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2010. - 270 с.
3. Анісімова Л. А. Особливості моделювання ринкових економічних процесів / Л. А. Анісімова // Вісник Київського університету. Сер. Економіка. - 2011. - Вип. 121-122. - С.89-93.
4. Грозний І. С. Розвиток промислового виробництва:

методи, моделі та інструменти : [монографія] / Грозний І. С. та ін. ; [за заг. ред. І. С. Грозного] ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті, Н.-д. центр інформ. технологій. - Донецьк : Купріянов В. С., 2010. - 330 с.

5. Андрушків Б. М. Інноваційна діяльність підприємств та організацій як метод стабілізації економіки регіонів України / Б. М. Андрушків, Н. Б. Кирич, О. Б. Погайдак // Вісник економічної науки України. - 2009. - №1(15). - С. 23-25.

6. Кирич Н. Б. Екологічний менеджмент: еколого-економічні засади раціонального природокористування / Н. Б. Кирич, І. А. Кінаш, О. Б. Погайдак - Тернопіль : Терно-граф, 2011. - 268 с.

7. Кузьмін О. Є. Прикладний менеджмент / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, Н. Я. Петришин. - Львів : Вид-во Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2009. - 292 с.

8. Савіна Н. Б. Особливості формування управлінських рішень в інвестуванні / Н. Б. Савіна, Є. В. Крикавський // Економічні науки. Серія "Економіка та менеджмент" : зб. наук. пр. Луцького національного технічного університету. - Вип. 8 (30). - Луцьк, 2011.

9. Панухник О. В. Теорія і практика територіальних інтеграційних процесів в регіональних соціально-економічних системах : [монографія] / О. В. Панухник. - Миколаїв : Айлант, 2012. - 358 с.

10. Руда О. В. Економічне моделювання в умовах кризи / О. В. Руда // Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід : матеріали Міжнародн. наук.-метод. конф. форуму молодих економістів-кібернетиків (Тернопіль, 23-25 вересня, 2010 р.). - Львів, 2010. - С. 98-99.

11. Стадник В. В. Маркетинг-менеджмент інноваційного розвитку підприємства : [монографія] / В. В. Стадник, О. П. Мельничук, В. М. Йохна. - Хмельницький : ПП Гонта А.С., 2013. - 206 с.

12. Хаджинова О. В. Логістичний аудит та консультування в оптимізації діяльності багатoproфільного підприємства / О. В. Хаджинова, О. О. Чуприна // Маркетинг і логістика в управлінні суб'єктами господарювання, т. V, вип. 42, серія "Економіка". - Донецьк : ДонДУУ, 2004. - С. 34-42.

13. Хаджинова О.В. Логістична стратегія інноваційного розвитку багатoproфільних підприємств / О. В. Хаджинова // Менеджер. - 2006. - № 2. - С. 35.

14. Шерстюк Р. Економічна модель виникнення організаційно-збудників конфліктності на підприємстві [Електронний ресурс] / Р. Шерстюк, Б. Андрушків, І. Сівчук // Соціально-економічні проблеми і держава. Вип. 1 (6). - 2011. - Режим доступу : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11ambzkr.pdf>.

#### Шерстюк Роман,

*кандидат економічних наук, докторант*

*кафедри менеджмента інноваційної діяльності и підприємництва*

*Тернопольського національного технічного університету імені Івана Пулюя*

### **ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО И ИНВЕСТИЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК СОСТАВНАЯ МНОГОКОМПОНЕНТНОЙ МОДЕЛИ ОРГАНИЗАЦИОННОГО МЕХАНИЗМА**

В статье дана характеристика современного состояния развития информационного и инвестиционного обеспечения промышленного предприятия. Предложены пути улучшения показателей социально-экономического развития предприятий за счет факторов, путем эффективного использования многокомпонентной модели. Разработан организационный механизм ее использования в условиях промышленного предприятия.

**Ключевые слова:** информация; инвестиция; промышленное предприятие; многокомпонентная модель; организационный механизм.

**Sherstiuk Roman,**

*Ph.D., Doctoral, Department of Management of Innovation Activity and Entrepreneurship,  
Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University*

**PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF INFORMATION AND INVESTMENT PROVIDING  
OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE, AS A COMPONENT MULTIPLE COMPONENT MODEL  
OF ORGANIZATIONAL MECHANISM**

**The article gives a description of the current state of development of information and investment support of the industrial enterprise. The ways of improvement of indicators of socio-economic development of enterprises are offered due to mentioned factors, by means of efficient use of multicomponent model. The organizational mechanism of its use in conditions of the industrial enterprise is developed.**

**Keywords:** *information; investment; industrial enterprise; multicomponent model; organizational mechanism.*

**REFERENCES**

1. Amosha, A.I. (2004), Ways to reduce costs in the organization of logistics activities of business entities in the region, in: *Marketing and logistics in the management of subordinates of the state dignitaries*, Vol. 42, seriya «Economika», DonUU Press, Donetsk, pp.5-13 (rus).
2. Andrushkiv, B.M. and Malyuta, L.Ya. and Melnyk, LM (2010), Strategic management of enterprise innovation development, *TNTU named after Ivan Puluj*, Ternopil, 270 p. (ukr).
3. Anisimova, L.A. (2011), Features of simulation of market economical processes. *Bulletin of the University of Kiev. seriya «Economika»*. Issue 121-122, p.89-93 (ukr).
4. Grozny, I.S.(2010), Development of industrial production: methods, models and tools, *National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Economics of Industrialists, ND center inform technologies*. Donetsk, 330 p. (ukr).
5. Kyrych, N. B. and Andrushkiv, B.M. and Pohaydak, O.B.(2009), Innovative activity of enterprises and organizations as a method of stabilizing the economy of the regions of Ukraine, *Bulletin of Economic Science of Ukraine*. No. 1 (15), pp. 23 – 25 (ukr).
6. Kinash, I.A. and Kyrych, N. B. and Pohaydak, O.B. (2011), Ecological management: ecological and economic principles of rational use of natural resources, *Terno-graph*, Ternopil, 268 p. (ukr)
7. Kuzmin, O.E. and Melnyk, O.G. and Petryshyn N.Ya. (2009), Applied management, *Publishing House of the National University «Lviv Polytechnic»*, Lviv, 292 pp. (ukr).
8. Krikavsky, Ye.V. and Savina, N.B. (2011), Features of the formation of managerial decisions in the investment, *Economic sciences. Series «Economics and Management»: Collection of scientific works*. Lutsk National Technical University. Issue 8 (30) (ukr).
9. Panukhnik, O.V.(2012), Theory and Practice of Territorial Integration Processes in Regional Socioeconomic Systems, Ailant Publishing, Mykolaiv, 358 p. (ukr)
10. Ruda, O.V. (2010), Economic modeling in crisis, *Modeling of economy: problems, trends, experience: materials International. sci. method. conf. Forum of Young Cybercriminals (Ternopil, September 23-25, 2010)*. Lviv, p. 98-99 (ukr).
11. Stadnyk, V.V. and Melnychuk, O. P. and Yokhna, V. M. (2013), Marketing Management of Innovative Development of Enterprise, *PP Gonta A.S., Khmelnytsky*, 206 pp. (ukr).
12. Khajinova, O.V. and Chuprina, O.O. (2004), Logistics audit and consulting in optimizing the activities of a multi-enterprise enterprise, *Marketing and logistics in management of subjects of management*, vol. V, series «Economics». DonNUU, Donetsk, pp. 34-42 (ukr).
13. Khajinova, O.V. (2006), Logistic Strategy of Innovative Development of Multiprofile Enterprises, *Manager*. No. 2, p. 35 (ukr).
14. Sherstiuk, R. and Andrushkiv, B. and Sivchuk, I. (2011), Economic model of occurrence of organisms causing conflict in the enterprise, *Socio-economic problems and the state*. Vol. 1 (6), available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11ambzpk.pdf>.

© Шерстюк Роман

Надійшла до редакції 03.10.2014